

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomických teorií

Teze diplomové práce

Ekonomická konkurencechopnost Německa

Bc. Ondřej Novák

© 2016 ČZU v Praze

Souhrn:

Tato diplomová práce pojednává o problematice konkurenceschopnosti v současném globalizovaném světě. Zaměřena je především na konkurenceschopnost národní a regionální v jedné z nejrozvinutějších zemí na světě, kterou je Spolková republika Německo. V první části práce je vytvořena teoretická základna vymezující základní pojmy problematiky globalizace, provázanosti konkurenceschopnosti na firemní, regionální a národní úrovni, a také možnosti jejich hodnocení. V další části práce je zkoumána národní ekonomická konkurenceschopnost Německa. Zde je porovnávána konkurenceschopnost Spolkové republiky Německo s výsledky Norska a České republiky. V návaznosti na tyto výsledky je dále identifikována relativní i absolutní změna v hodnocení konkurenceschopnosti Německa mezi lety 2010-2011 a 2014-2015. V závěrečné části práce, hodnotící konkurenceschopnost spolkových zemí ve vzájemném porovnání, je nejprve uvedena charakteristika každé z 16 spolkových zemí Německa. Následně je pomocí řešení vícekritériálního rozhodovacího problému stanoveno pořadí všech spolkových zemí dle úrovně konkurenceschopnosti s následným rozdělením území Německa na regiony o různé úrovni konkurenceschopnosti.

Klíčová slova:

Konkurenceschopnost, globalizace, Světové ekonomické fórum, pilíře hodnocení, Spolková republika Německo, spolkové země.

Cíl a metodika:

Cílem této diplomové práce je na základě analýzy národní a regionální konkurenceschopnosti Spolkové republiky Německo identifikovat a ohodnotit silné a slabé stránky ekonomiky v porovnání s dalšími vybranými státy, v porovnání výsledků Německa v pětiletém časovém horizontu a stanovit ekonomickou konkurenceschopnost jednotlivých Spolkových zemí Německa při vzájemném srovnání.

Pro splnění cílů byly vytyčeny dílčí cíle:

- Vymezení vztahů a pojmů problematiky ekonomické konkurenceschopnosti

- Charakteristika Spolkové republiky Německo a jednotlivých Spolkových zemí
- Analýzy národní a regionální konkurenceschopnosti Německa

Při vypracování teoretické části bude využito odborných knižních a internetových zdrojů, z kterých bude následně za pomoci logických metod analýzy, syntézy, indukce či dedukce sepsána ucelená literární rešerše na téma ekonomické konkurenceschopnosti. V praktické části bude využito metod pro vícekritériální rozhodování, konkrétně metody TOPSIS. Dále budou vyvozeny závěry hodnotící silné a slabé stránky německé ekonomiky v konkurenčním boji pomocí komparace dostupných sekundárních dat států Německa, Norska a České republiky. Tyto závěry budou podloženy komparací vývoje skóre a pořadí jednotlivých pilířů Globálního indexu konkurenceschopnosti a určení jejich pozitivního či negativního vlivu na konkurenceschopnost, který bude stanoven přes výpočet zahrnující změny mezi srovnávanými lety a vážený součin vyvozený ze struktury konkurenceschopnostního indexu.

Teoretická část:

V současném globalizovaném světě, kdy dochází ke „zkracování“ vzdáleností, je nezbytná flexibilita a velmi dobrá schopnost přijímat či vytvářet inovativní postupy, produkty a služby. Počínání jednotlivých subjektů je následně v tomto dynamickém prostředí vyjádřeno pojmem konkurenceschopnost, který lze přenést na výrobky, odvětví, firmy, regiony či státní útvary. Definování konkurenceschopnosti prvních tří zmíněných zástupců je většinou pevně dané. V hodnocení konkurenceschopnosti regionů a států existuje však spousta metodik a přístupů, které se často velmi liší. Například Wokoun hodnotí konkurenceschopnost regionů na základě hodnocení sociálních, ekonomických a environmentálních kritérií, kterým jsou přisouzeny významnostní váhy. Jedním z nejuznávanějších hodnocení národní ekonomické konkurenceschopnosti je každoročně vydáváno Světovým ekonomickým fórem a skládá se z dvanácti základních pilířů, které jsou dále členěny na více než stovku samostatných faktorů. Právě tyto dva zmíněné přístupy hodnocení konkurenceschopnosti jsou dále v práci využity.

Praktická část:

Národní konkurenceschopnost Spolkové republiky Německo byla srovnávána z pohledu hodnocení národní ekonomické konkurenceschopnosti Světovým ekonomickým fórem s vybranými konkurenčními zeměmi. Těmito zeměmi bylo Norsko a Česká republika. Norsko bylo vybráno jako velmi dobře hodnocený stát v oblasti ekonomické konkurenceschopnosti a také z toho důvodu, že Německá ekonomika je přirovnávána právě ekonomikám severským, které se vyznačují velkým uvolňováním prostředků na sociální a zdravotní výdaje. Česká republika byla vybrána jako sousední stát a otevřená ekonomika, která s Německem velmi úzce spolupracuje v mezinárodních obchodních vztazích. Po provedení tohoto srovnání byla dále zjištěna velikost vlivu pilířů hodnocení na změnu skóre konkurenceschopnosti Německa mezi lety 2010 a 2014.

Šetření zaměřené na zkoumání regionální konkurenceschopnosti spolkových zemí bylo postaveno na předpokladu sociální, ekonomické, přírodní a historické diferenciaci území Spolkové republiky Německo. Podle předpokladů autora měly být stále patrné dopady historického rozdělení Německa na západní a východní část, které bylo platné až do roku 1990.

Závěr:

V hodnocení a komparaci konkurenceschopnosti u jednotlivých pilířů byly jako silné stránky, ve kterých Německo své konkurencety převyšuje, identifikovány oblasti zastřešující kritéria hodnotící infrastrukturu, velikost trhu, kvalitu podnikatelského prostředí a schopnost inovovat. O tyto pilíře se musí Německo opírat a využít jejich kvalitu pro udržení či vylepšení stávající pozice. Naopak do slabých pilířů konkurenceschopnosti Německa byly zapojeny oblasti hodnotící kvalitu institucionální, makroekonomické prostředí a efektivitu trhu práce.

Při zkoumání vývoje absolutních i relativních změn výsledků konkurenceschopnosti jednotlivých pilířů mezi lety 2010-2011 a 2014-2015 bylo zjištěno mnoho různých trendů, které se vzhledem k pozici konkurentů vyskytly. Například výsledky u efektivitu trhu práce, která byla shledána jako slabý pilíř, bylo za zkoumaných pět let dosaženo vylepšení pozice v absolutním srovnání pořadí, tak i v hodnocení relativního skóre samotného pilíře. Ani

mírné tempo zlepšení však nepomohlo k významnějšímu posunu mezi světovou špičku, i když je snaha o zlepšení z pozice státu patrná. Zlepšení hodnocení skóre dosáhl i další ze slabých pilířů, kterým je Makroekonomické prostředí. Jedná se však o minimální posun, který vzhledem k ostatním konkurentům byl nedostatečný a dokonce se tento pilíř v hodnocení pořadí propadl o pozici níže.

Bylo však také identifikováno hned několik pilířů, které byly shledány jako velmi dobře fungující s neustále zlepšující pozicí jak v absolutním, tak i relativním vyjádření hodnocení. Za období zkoumaných pěti let tohoto posunu dosáhl pilíř Zdraví a základní vzdělání, Vyšší vzdělání a odborná příprava, Efektivita finančních trhů a Inovace. Tyto pilíře jsou bezpochyby dalšími zástupci, o které by se měla Spolková republika v budoucím vývoji opírat a jeví se v těchto oblastech jako velmi silná.

Mezi tři nejvíce konkurenceschopné spolkové země patří dle výsledků vícekritériálního rozhodovacího problému první Bádensko-Württembersko, druhé Bavorsko a třetí Hesensko. Naopak na druhém pólu pořadí, tedy mezi třemi nejméně konkurenceschopnými spolkovými zeměmi, se umístily na posledním šestnáctém místě Braniborsko, na předposlední příčce Sasko-Anhaltsko a jako v pořadí čtrnácté Meklenbursko-Přední Pomořansko.

Na základě vypočteného pořadí spolkových zemí dle konkurenceschopnosti je možné také rozdělit území Spolkové republiky Německo na více a méně konkurenceschopné části. Zatímco hned 4 z 5 nejlépe hodnocených spolkových zemí se nacházejí na jihu či jihozápadě území tohoto státu, tak všechny 4 nejhůře hodnocené spolkové země jsou vzájemnými sousedy na severovýchodě a východě německého území, které bylo do roku 1990 součástí východního Německa. Z tohoto pohledu autor rozdělil území Spolkové republiky Německo na 3 části, dle úrovně ekonomické konkurenceschopnosti příslušných spolkových zemí.

Tímto zjištěním byl potvrzen předpoklad o stále přetrvávajících dopadech historického rozdělení Německa na regionální konkurenceschopnost jednotlivých spolkových zemí. Společnými rysy mezi spolkovými zeměmi s nízkou úrovní konkurenceschopnosti jsou pak následně také nízká hustota osídlení a absence ekonomického centra země v podobě velké městské aglomerace.

Použitá literatura:

- [1] JENÍČEK, Vladimír. *Globalizace světového hospodářství*. Vyd. 1. Praha: C.H. Beck, 2002, xii, 152 s. Beckovy ekonomické učebnice. ISBN 80-717-9787-1.
- [2] PICHANIČ, Mikuláš. *Mezinárodní management a globalizace*. Vyd. 1. Praha: C.H. Beck, 2004, xi, 176 s. C.H. Beck pro praxi. ISBN 80-717-9886-X.
- [3] KLAUS SCHWAB. *Global risks 2012*. 7th ed. Cologny, Switzerland: World Economic Forum, 2012. ISBN 978-929-5044-357.
- [4] ROWENA ARZT. MIT EINEM GELEITW. VON WERNER DELFMANN UND JOCHEN WITT. *Wettbewerbsfähigkeit europäischer Messeveranstalter Entwicklung und empirische Anwendung eines multidimensionalen Bezugsrahmens*. 7th ed. Köln: Kölner Wiss.-Verl, 2006. ISBN 978-393-7404-226.
- [5] STEINMETZOVÁ, Dana (ed.). *Bariéry konkurenceschopnosti*. V Praze: Oeconomica, 2008, 162 s. ISBN 978-80-245-1444-4.
- [6] SLANÝ, Antonín. *Konkurenceschopnost a stabilita*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2010, 285 s. ISBN 978-80-210-5336-6.